

บทที่ ๔

วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง "การสร้างคำไทย" แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

- ตอนที่ ๑
 - ๑.๑ การสร้างแบบทดสอบ
 - ๑.๒ การหาความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบทดสอบ
- ตอนที่ ๒
 - ๒.๑ การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม
 - ๒.๒ การหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ (The 90/90 Standard)

การสร้างแบบทดสอบและการหาความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ

๑. ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบที่ตรงตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของบทเรียนแบบโปรแกรม จำนวน ๖๐ ข้อ ชนิดเลือกตอบที่มี ๔ ตัวเลือก และมีคำตอบถูกในแต่ละข้อเพียงตัวเลือกเดียวแล้วนำไปทดสอบกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี จำนวน ๓๐ คน หลังจากนั้นก็นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของข้อสอบ จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อสอบที่ปรับปรุงใหม่ทั้ง ๖๐ ข้อนี้ ไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี จำนวน ๑๐๐ คน แล้วนำผลการทดสอบครั้งนี้มาวิเคราะห์หาความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค ๒๗ % ซึ่งกำหนดค่าความยากของข้อทดสอบระหว่าง .๒๐ - .๘๐ และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .๒๐ ขึ้นไป จึงได้ข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้จำนวน ๔๔ ข้อ ไล่แสดงตัวเลขไว้ในภาคผนวก ตารางที่ ๔

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อสอบทั้ง ๔๔ ข้อนี้ ไปทดลองกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดิม แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้สูตรของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน ๒๑ (Kuder Richardson 21) ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ ๐.๗๒ ดังแสดงการคำนวณไว้ในภาคผนวก ตารางที่ ๕ ซึ่งนับว่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม

ผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมตามเกณฑ์มาตรฐาน ๙๐/๙๐ (The 90/90 Standard) โดยกำหนดการทดลองเป็นชั้น ๆ ดังนี้

๑. การทดลองชั้น ๑ คน จำนวน ๒ ครั้ง

การทดลองครั้งที่ ๑ ผู้วิจัยนำบทเรียนที่สร้างขึ้นจำนวน ๑๒๘ ครอบคลุม มี ๓๕๐ คำตอบ แบ่งเป็น ๒ หน่วย หน่วยที่ ๑ มีจำนวน ๘๒ ครอบคลุม ๒๒๖ คำตอบ หน่วยที่ ๒ มีจำนวน ๔๖ ครอบคลุม ๑๒๔ คำตอบ ได้นำไปทดลองกับนักศึกษาระดับ ป.ศ. ชั้นสูงปีที่ ๑ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี จำนวน ๑ คน เป็นการทดลองรายบุคคล แล้วสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อดูว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นมีปัญหาใดบ้าง การทดลองครั้งนี้ไม่มีคำตอบเฉลยให้ ผู้เรียนจะบอกคำตอบปากเปล่า ผู้วิจัยจะเป็นผู้เฉลยให้ แล้วนำปัญหาและสาเหตุมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนเพื่อทดลองใช้ครั้งที่ ๒ ต่อไป

การทดลองครั้งนี้พบว่า นักศึกษาชอบอ่านกรอบ ที่ไม่ยาวนัก และต้องการได้ทำแบบฝึกหัดในทุกกรอบ นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าบางกรอบควรปรับปรุงแก้ไข จึงได้ปรับปรุงแก้ไขบทเรียนดังต่อไปนี้

การแก้ไขบทเรียนครั้งที่ ๑

หน่วยที่ ๑ ตัวอย่างกรอบที่แก้ไข คือ กรอบที่ ๒ และที่ ๓ เดิมเป็นดังนี้

ก. ๖

ถ้าพยัญชนะ หรือกลุ่มของพยัญชนะที่รวมกันอย่างน้อยที่สุด มีความหมาย เรา
 ถือว่า พยัญชนะ หรือกลุ่มของพยัญชนะนั้น เป็น คำ ในภาษา เช่น

"คน" เป็นพยัญชนะเดี่ยวที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่า "คน" เป็นคำ

๑ คำ ที่มี ๑ พยัญชนะ

"บ้าน" เป็นพยัญชนะเดี่ยวที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่า "บ้าน" เป็นคำ

๑ คำ ที่มี ๑ พยัญชนะ

"กระดาษ" เป็นกลุ่มของพยัญชนะอย่างน้อยที่สุดที่มีความหมายเดี่ยว
 เราถือว่า "กระดาษ" เป็นคำ ๑ คำ ที่มี ๕ พยัญชนะ

"กะละมัง" เป็นกลุ่มของพยัญชนะอย่างน้อยที่สุดที่มีความหมายเดี่ยว
 เราถือว่า "กะละมัง" เป็นคำ ๑ คำ ที่มี ๓ พยัญชนะ

"วิทย์" เป็นกลุ่มของพยัญชนะอย่างน้อยที่สุดที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่า
 "วิทย์" เป็นคำ ๑ คำ ที่มี ๓ พยัญชนะ

นักศึกษาพอเข้าใจแล้วว่า คำ ๑ คำ มีขนาดเท่าใด ให้นักศึกษาลองนับ
 จำนวนคำของข้อความว่า "ข้าพเจ้าซึ่งจากรานไปตลาดตอนเช้า" ว่ามีกี่คำ
 (มี.....คำ)

ก. ๗

ก่อนจะเรียนเรื่อง "คำ" ต่อไป นักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจ เรื่อง
หน่วยคำ ก่อน

หน่วยคำ ก็คือ ส่วน (ของคำพูด) ที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย ซึ่งอาจหมายถึง
 ความหมายโดยทั่วไป หรือความหมายทางไวยากรณ์โดยเฉพาะก็ได้ หน่วยคำนั้น
 อาจจะเป็นคำหรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำก็ได้

กรอมที่ ๖ และ ๗ แก่ไขใหม่ เป็นดังนี้

ก. ๖

ถ้าพยัญชนะ หรือกลุ่มของพยัญชนะที่รวมกันอย่างน้อยที่สุด มีความหมาย เราถือว่าเป็นพยัญชนะ หรือกลุ่มของพยัญชนะนั้น เป็น คำ ในภาษา เช่น

"คน" เป็นพยัญชนะเดี่ยว ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น คำ เป็นคำ

๑ คำ ที่มี ๑ พยางค์

"บ้าน" เป็นพยัญชนะเดี่ยว ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น คำ คำ

๑ คำ ที่มี ๑ พยางค์

"กระดาษ" เป็นกลุ่มของพยัญชนะ ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น

"กระดาษ" เป็น คำ ๑ คำ ที่มี ๒ พยางค์

"กระดาษ" เป็นกลุ่มของพยัญชนะ ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น

"กระดาษ" เป็นคำ ๑ คำ ที่มี ๓ พยางค์

"วิทยุ" เป็นกลุ่มของพยัญชนะ ที่มีความหมายเดี่ยว เราถือว่าเป็น "วิทยุ"

เป็น คำ ๑ คำ ที่มี ๓ พยางค์

จะเห็นว่า คำที่มีหลายพยางค์นั้น ถ้าแยกพยางค์ออกจะไม่มีมีความหมาย หรือถ้ามีความหมายจะไม่ตรงกับควมหมายรวมของกลุ่มพยางค์นั้น

นักศึกษาพอเข้าใจแล้วว่า คำ ๑ คำ มีขนาดเท่าใด ให้นักศึกษานับ จำนวนคำของข้อความว่า "ข้าพเจ้าซึ่งจักจรยานไปตลาดคอนเซ้า" มีกี่คำ

(มี คำ)

ก.๓

ก่อนจะเรียนเรื่อง "คำ" ต่อไป นักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจเรื่อง

หน่วยคำ ก่อน

หน่วยคำ ก็คือ ส่วน (ของคำพูด) ที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย ซึ่งอาจหมายถึงความหมายโดยทั่วไป หรือความหมายทางไวยากรณ์โดยเฉพาะก็ได้ หน่วยคำนั้นอาจจะเป็น คำ หรือ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำก็ได้

ถ้า หน่วยคำนั้นปรากฏตามลำพังได้ ก็ถือเป็นคำ ๑ คำ

ถ้า หน่วยคำนั้นปรากฏตามลำพังไม่ได้ ก็ยังไม่ถือว่าเป็นคำ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำ

นอกจากนี้ยังได้เพิ่มกรอบที่ ๑๑ เพื่อเป็นการสรุปความรู้เรื่องหน่วยคำสำหรับใช้ทดลองในครั้งที่ ๕ กรอบที่เพิ่มใหม่ นับเป็นกรอบที่ ๑๑ ซึ่งมีใจความดังนี้

ก.๑๑

ดังนั้นสรุปได้ว่า

๑. หน่วยคำ เป็นส่วนของคำพูดที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย
๒. ส่วนที่เรียกว่า หน่วยคำนั้น บางหน่วยคำมีลักษณะเป็นคำ ๑ คำ สามารถใช้ตามลำพังเดี่ยว ๆ ได้ เช่น ถึง ชอน จมูก มงกุฎ พัด ฯลฯ
๓. บางหน่วยคำ มีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของคำ ใช้ตามลำพังเดี่ยว ๆ ไม่ได้ เช่น ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ของคำต่อไปนี้ อธรรม อภัย อนุรักษ สุภาพ ฯลฯ

หน่วยที่ ๒

ตัวอย่างกรอบที่แก้ไขในการทดลองครั้งที่ ๑ กรอบที่ ๒ เดิมเป็นดังนี้คือ

ก.๔

๓. การเพิ่มเสียงหน้าคำภาษาไทยรับแบบการเพิ่มหน้าคำจากภาษาเขมร
 ควบการเติมคำ ดังนี้

เติม	บั้ง	เซน	เกิด	เป็น	บั้งเกิด
"	บ่า	"	เพ็ญ	"	บ่าเพ็ญ
"	บัน	"	โค	"	บันโค

คำใหม่ที่เราสร้างขึ้นเป็น บั้งเกิด บ่าเพ็ญ บันโค เราเรียกว่า _____

กรอบที่ ๒ ที่ได้แก้ไขใหม่ เป็นดังนี้

ก.๕

๓. การเพิ่มเสียงหน้าคำ ภาษาไทยรับแบบการเพิ่มหน้าคำจากภาษา
 เขมรควบการเติมคำ ดังนี้

เติม	บั้ง	เซน	เกิด	เป็น	บั้งเกิด	คม	เป็น	บั้งคม
"	บ่า	"	เพ็ญ	"	บ่าเพ็ญ	บัก	"	บ่าบัก
"	บัน	"	โค	"	บันโค	ทิก	"	บันทิก

ขอให้ให้นักศึกษาเผลงคำต่อไปนี้ควบการเติมเสียงหน้าคำ ตัวอย่าง

กาล	(เกิด)	เป็น	บันกาล	(ทำให้เกิด)
เปรอ	(รับใช้)	"	_____	(คนรับใช้)
ปราศ		"	_____	(ทำให้ปราศไป)
เทา	(ไป)	"	_____	(ทำให้ไป)

คำใหม่ที่เกิดขึ้น เราเรียกว่า _____

กรอบที่ ๓๔ เค็มเป็นดังนี้

ก.๓๔

การใช้อุปสรรค เป็นการสร้างคำไทย ที่นำมาจากภาษาบาลี และ
สันสกฤต เช่น

อธิ + บดี = อธิบดี อธิ + ราช = อธิราช

อธิ + การ = อธิการ อธิการ + บดี = อธิการบดี

สุ + คติ = สุกติ ทู + จริต = ทูจริต

คำว่า "อธิ สุ และ ทู" ที่เติมไว้หน้าคำ เรียกว่า _____

แก้ไขใหม่ เป็นดังนี้

ก ๓๔

การสร้างคำไทย คอยการใช้อุปสรรคเท่าที่มีอยู่ในภาษาไทย เป็นการ
นำคำ บาลี สันสกฤต มาปรุงแต่งให้เกิดคำใหม่ขึ้น หรือไม่กับคำสำเร็จรูปที่เขา
เติมอุปสรรคไว้แล้วมาใช้ เช่น

อธิ + บดี = อธิบดี อธิ + ราช = อธิราช

อธิ + การ = อธิการ อธิการ + บดี = อธิการบดี

สุ + คติ = สุกติ ทู + จริต = ทูจริต

คำว่า อธิบดี อธิการ สุกติ อธิราช อธิการบดี และทูจริต เป็นการ
สร้างคำค้อยการใช้ _____

คำว่า "อธิ, สุ และ ทู" ที่เติมไว้หน้าคำ เรียกว่า _____

การทดลองครั้งที่ ๒ ได้นำบทเรียนที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองกับ นักศึกษาชั้นป.กศ.ชั้นสูง อีกคนหนึ่ง ก่อนเรียนบทเรียนใดทำการทดสอบก่อนเรียนและ เมื่อเรียนจบใดทดสอบหลังเรียน ให้นักศึกษาเรียนวันละ ๑ หน่วย เป็นเวลา ๒ วัน ในการทดลองครั้งนี้ปรากฏผลเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ ๑ ผลการทดลองชั้น ๑ คน ครั้งที่ ๒

นักศึกษา	คะแนน					
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ร้อยละ	ความก้าวหน้า	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
๑ คน	๒๖	๘๖	๕๕.๘๘	๑๖	๘๐๓	๕๖.๘๐

๒. การทดลองชั้นกลุ่มย่อย การทดลองชั้นนี้ทดลองกับนักศึกษาชั้น ป.กศ.ชั้นสูง ปีที่ ๑ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ทุมธานี จำนวน ๑๐ คน

วิธีทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเป็นลำดับเหมือนกับการทดลองชั้น ๑ คน ครั้งที่ ๒ แต่ให้นักศึกษาเรียนพร้อมกันคราวละ ๑๐ คน เป็นกลุ่ม

บทเรียนที่ให้เรียน มี ๑๓๖ กรอบ ๘๐ คำตอบ แบ่งเป็น

หน่วยที่ ๑ มี ๕๒ กรอบ ๒๕ คำตอบ

หน่วยที่ ๒ มี ๘๔ กรอบ ๑๕ คำตอบ

ผลการทดลองได้แสดงเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ ๒ ผลการทดลองกลุ่มย่อย

คะแนนของ นักศึกษา ๑๐ คน	คะแนน				เวลา ชั่วโมง
	ก่อนเรียน บทเรียน	หลังเรียน บทเรียน	ความ ก้าวหน้า	เรียนบทเรียน ๕๒๐๐	
	๔๔๐	๔๕๐			
รวม	๒๔๑	๔๓๑	๑๘๕	๕๐๗๒	๕.๐๐
เฉลี่ย	๒๔.๑	๔๓.๑	๑๘.๕	๕๐๗	
ร้อยละ	๕๒.๑๓	๕๗.๕๕	๔๑.๘๑	๕๗.๐๘	

การแก้ไขบทเรียนครั้งที่ ๒

ได้เพิ่มกรอบเป็นการสรุปบทเรียน และเป็นการทำแบบฝึกหัดอีก ๔ กรอบ คือ
หน่วยที่ ๑ กรอบที่ ๕๒ และกรอบที่ ๒๕

ก.๕๒

เราอาจสรุปได้ว่า

คำที่เกิดใหม่จากการซ้ำคำ อาจอยู่ในลักษณะดังนี้

๑. ใช้คำนำมซ้ำกัน เพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์และเพื่อให้ความหมายว่า
นามนั้นแยกเป็นส่วน ๆ

๒. ใช้คำกริยาซ้ำกัน เพื่อให้ความหมายว่า กริยานั้นทำติดต่อกันไปเรื่อย ๆ

๓. ใช้คำวิเศษณ์ซ้ำกัน เพื่อให้ความหมายหนักแน่นขึ้น

๔. การเพิ่มเสียงคำเติมให้เป็น ๓ พยางค์ เพื่อให้ความหมายว่าทำมากที่สุด
หรือเป็นการเน้นอย่างมาก

๕. การซ้ำคำบางคำ เพื่อให้ได้ความหมายใหม่

๖. การซ้ำคำเพื่อให้ความหมายไม่เฉพาะแน่นอน หรือความหมายเขากว่าคำเติม

๗. การตัดเสียงคำหน้าของคำซ้ำให้เป็นเสียงกรอน

๘. การซ้ำคำ ๒-๓ โดยใช้คำหน้าเป็นคำเดียว

ก.๖๕

สรุปได้ว่า คำซ้อนเพื่อเสียง หรือที่เรียกว่า คำคู่ มีลักษณะดังนี้

- ๑) คำสองคำที่นำมาเข้าคู่กัน จะมีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันเสมอ
- ๒) คำคู่บางคำมีเสียงสระเป็นไปตามระดับของเสียงสระหน้าและสระหลัง
- ๓) คำคู่บางคำมีเสียงสระใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเป็นดังนี้
 - ๓.๑ ใช้คำที่มีเสียงสระเหมือนกัน แต่ตัวสะกดต่างกัน
 - ๓.๒ ใช้คำที่มีเสียงสระต่างกัน และใช้ตัวสะกดต่างกันด้วย
 - ๓.๓ ใช้คำที่มีเสียงตัวสะกดเหมือนกัน แต่มีเสียงสระต่างกัน
 - ๓.๔ ใช้คำที่มีเสียงสระต่างกันและให้คำหน้ามีตัวสะกด แต่คำหลังไม่มีตัวสะกด คำที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ เราเรียกว่า _____

หน่วยที่ ๒: ครอบคลุมที่ ๓๖ และครอบคลุมที่ ๔๗

ก.๓๖

นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคอื่น ๆ ที่ใช้ในภาษาไทย เช่น

อุป	แปลว่า	เข้าไปใกล้, รอง	เช่น	คำว่า	อุปราช	อุปสมบท	อุปาทาน	
สุ	"	ดีงาม ง่าย	"	"	สุจริต	สุคติ	สุภาพ	สุชาติ
ปริ	"	รอง	"	"	ปริญญา	ปริวัณณะ	ปริมนพละ	
ปฏิบัติ	แปลให้กลับความ	"	"	"	ปราศรัย			

ฯลฯ

นักศึกษาจะเห็นว่า อุปสรรค แต่ละตัวมีความหมาย เมื่อนำมาเติมหน้าคำ แล้วทำให้ความหมายของคำแปลดออกไป เป็นความหมายใหม่

ก.๔๗.

ก่อนจะจบบทเรียน ขอให้นักศึกษา สร้างคำใหม่จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้
จะใช้วิธีใดก็ได้ตามวิธีใดก็ตามวิธีของภาษาบาลี และสันสกฤตให้ได้เป็นคำใหม่ที่มี

ความหมาย ๑๐ คำ

"ลธิ พระ อภรณ์ ศาสตร ราช ชรัม ฐาน อาวุธ รัตน์
ภูมิ การ"

๑. _____	๖. _____
๒. _____	๗. _____
๓. _____	๘. _____
๔. _____	๙. _____
๕. _____	๑๐. _____

ดังนั้นเมื่อปรับปรุงบทเรียนครั้งนี้แล้ว จะมี ๑๔๐ กรอบ ๔๓๐ คำตอบ

หน่วยที่ ๑ มี ๕๓ กรอบ ๓๐๐ คำตอบ

หน่วยที่ ๒ มี ๘๗ กรอบ ๑๓๐ คำตอบ

การทดลองภาคสนาม

ผู้วิจัยทดลองกับนักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณ ปทุมธานี
ชั้น ป.กศ.สูงปีที่ ๑ วิชาเอกต่าง ๆ กัน ที่เลือกเรียนวิชาไทย ๑๐๘ (ลักษณะภาษาไทย)
ตามหลักสูตรของสภากาการศึกษา จำนวนนักศึกษา ๑๐๐ คน ปีการศึกษา ๒๕๒๑

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. บทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "การสร้างคำไทย" สำหรับ
ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จำนวน ๑๔๐ กรอบ ต้องการคำตอบ ๔๓๐ คำตอบ
แยกไว้ดังนี้ หน่วยที่ ๑ มี ๕๓ กรอบ ๓๐๐ คำตอบ
หน่วยที่ ๒ มี ๘๗ กรอบ ๑๓๐ คำตอบ

๕. แบบทดสอบซึ่งใช้วัดความรู้พื้นฐานของนักศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแบบโปรแกรม และใช้วัดความรู้หลังจากเรียนบทเรียนแล้ว เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน ชนิด ๔ ตัวเลือก จำนวน ๔๔ ข้อ แบบทดสอบนี้มีความแม่นยำเชิงเนื้อหา และมีค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบเท่ากับ ๐.๘๒

๓. กระดาษแข็งขนาด ๘" x ๘" จำนวน ๑๐๐ แผ่น สำหรับปิดคำตอบของกรณีศึกษาแบบฝึกหัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทดลองกับนักศึกษาที่เรียนวิชาไทย ๑๐๔ จำนวน ๓ หมู่เรียน หมู่ที่ ๑ จำนวน ๓๘ คน หมู่ที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน หมู่ที่ ๓ จำนวน ๓๒ คน เนื่องจากเวลาเรียนของนักศึกษามีเพียง ๑๑๐ นาที (๒ คาบ) ต่อสัปดาห์ ไม่สามารถจะใช้เรียนบทเรียนได้ทั้งหมด จึงได้ทดสอบก่อนเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมแก่นักศึกษาทุกคนแล้วให้นักศึกษาคำนวณค่าชี้แจงการใช้บทเรียนแบบโปรแกรม และเริ่มเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมจนหมดเวลาของวิชาไทย ๑๐๔ แล้วให้นักศึกษานำไปเรียนต่อหลังเวลาเรียน โดยไม่จำกัดเวลา เมื่อเรียนหน่วยที่ ๑ จบแล้ว ก็ให้ทดสอบหลังเรียนบทเรียน

การเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมหน่วยที่ ๒ ก็ใช้ขั้นตอนเหมือนกับเรียนหน่วยที่ ๑ แต่ระหว่างที่นักศึกษาทำการเรียน ผู้วิจัยได้ควบคุมอย่างใกล้ชิดจนจบบทเรียนการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาตั้งแต่วันที่ ๒๑ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

การตรวจแบบทดสอบและคำตอบในบทเรียน

๑. นำแบบทดสอบของนักศึกษาแต่ละคนมาตรวจ คำตอบที่ถูกได้ ๑ คะแนน คำตอบที่ผิดได้ ๐ คะแนน

๒. นำบทเรียนแบบโปรแกรมมาตรวจ คำตอบที่ถูกได้ ๑ คะแนน คำตอบที่ผิดได้ ๐ คะแนน

ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม

ตารางที่ ๓ ผลการทดลองภาคสนาม

คะแนนของ นักศึกษา ๑๐๐ คน	คะแนน			
	ก่อนเรียน บทเรียน (๘๕๐๐)	หลังเรียน บทเรียน (๘๕๐๐)	ความ ก้าวหน้า	เรียนบทเรียน (๘๓๐๐๐)
คะแนนรวม	๑.๘๖๑	๘๐.๘๖	๑๕.๘๕	๘๑.๐๖๘
คะแนนเฉลี่ย	๒๘.๖๑	๘๐.๘๖	๑๕.๘๕	๘๑.๐๖๘
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๕๕.๕๓	๘๑.๕๕	๓๖.๐๖	๘๕.๘๑

จากตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสามารถทำคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนได้ร้อยละ ๘๑.๕๕ ทำแบบฝึกหัดในบทเรียนได้ร้อยละ ๘๘.๘๑ แสดงว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสูง นำไปใช้สอนได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อจากการทดลองมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ (The 90/90 Standard) ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ (The 90/90 Standard) ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของบทเรียนนี้ หมายความว่า

๘๐ ตัวแรก คือ ค่าโดยเฉลี่ยร้อยละ ๘๐ ของจำนวนคำตอบในบทเรียนที่นักศึกษาทำถูกต้องทั้งหมด

๘๐ ตัวหลัง คือ ค่าโดยเฉลี่ยร้อยละ ๘๐ ของจำนวนคำตอบในแบบทดสอบที่นักศึกษาทำถูกต้องทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนมาตรวจวิเคราะห์แบบ ผลปรากฏดังนี้ นักศึกษา ๑๐๐ คน ทำแบบฝึกหัดในบทเรียน ทั้งหน่วยโคกระแนมเฉลี่ยร้อยละ ๕๕.๕๑ (โดยทำแบบฝึกหัดในบทเรียนหน่วยที่ ๑ โคร้อยละ ๕๖.๘๐ และทำแบบฝึกหัดในหน่วยที่ ๒ ได้ ๕๒.๒๐) ทำคะแนนความก้าวหน้าของแบบทดสอบทั้งสองหน่วยโคกระแนมเฉลี่ยร้อยละ ๓๖.๐๒ ทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนทั้งสองหน่วยโคกระแนมเฉลี่ยร้อยละ ๕๑.๕๕

ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมนี้ คือ ๕๕.๕๑/๕๑.๕๕

เพื่อต้องการทราบว่านักศึกษาระียนบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "การสร้างคำไทย" แล้ว นักศึกษาได้มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม โดยคำนวณหาค่าอัตราส่วนวิกฤต ดังปรากฏดังนี้

$$\text{คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนบทเรียน} = ๒๔.๒๑$$

$$\text{คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนบทเรียน} = ๔๐.๕๖$$

$$\text{ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง} = ๐.๕๘๖$$

$$\text{ค่า } z \text{ ที่คำนวณได้} = ๒๗.๐๘๗$$

ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนบทเรียน และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนบทเรียนนี้มีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๑ และระดับที่ต่ำกว่า ๐.๐๑ หมายความว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนต่างกัน แสดงว่า การเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ (ดูภาคผนวก ตารางที่ ๖)